

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

14. marts 1991 *

I sag C-361/89,

angående en anmodning, som Cour d'appel de Paris i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende straffesag mod

Patrice Di Pinto

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Rådets direktiv 85/577/EØF af 20. december 1985 om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med aftaler indgået uden for fast forretningssted (EFT L 372, s. 31),

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, G. C. Rodríguez Iglesias, og dommerne Sir Gordon Slynn og R. Joliet,

generaladvokat: J. Mischo

justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— P. Di Pinto ved advokat M. Hayat, Paris,

— den franske regering ved vicedirektør E. Belliard, Udenrigsministeriets Retsafdeling, og førsteattaché C. Chavance, Udenrigsministeriets Administrationsafdeling, som befuldmægtigede,

* Processprog: fransk.

- Det Forenede Kongeriges regering ved R. M. Caudwell, Treasury Solicitor's Department, som befuldmægtiget,
- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved M. Condou Durande, Kommissionens Juridiske Tjeneste, og G. Pons, fransk tjenestemand, der midlertidigt er tjenestegørende i Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der er afgivet mundtlige indlæg af P. Di Pinto, den franske regering, Det Forenede Kongeriges regering ved barrister Paines og Kommissionen i retsmødet den 14. november 1990,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 12. december 1990,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved dom af 17. november 1989, indgået til Domstolen den 29. november s.å., har Cour d'appel de Paris i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 forelagt to præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af Rådets direktiv 85/577/EØF af 20. december 1985 om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med aftaler indgået uden for fast forretningssted (EFT L 372, s. 31 — herefter benævnt »direktivet«).
- 2 Spørgsmålene er blevet rejst under en straffesag mod Di Pinto for overtrædelse af den franske lov nr. 72-1137 af 22. december 1972 [loi relative à la protection des consommateurs en matière de démarchage et de vente à domicile (JORF af 23.12.1972)] om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med dørsalg (herefter benævnt »dørsalgsloven«). I overensstemmelse med direktivet fremgår det af loven, at forbrugeren ved dørsalg kan træde tilbage fra aftalen inden for en frist på syv dage, og at denne ret skal nævnes i aftalen.

- 3 Di Pinto er direktør for SARL Groupement de l'immobilier et du fonds de commerce, der udgiver et periodisk tidsskrift med titlen »GI commerce. Le partenaire du commerçant et de la franchise«, hvori der optages annoncer om salg af virksomheder. Di Pinto's repræsentanter opsøger med henblik på at indgå aftaler om annoncering erhvervsdrivende, der ved en indledende telefonisk henvendelse har givet udtryk for, at de vil sælge deres virksomhed, enten på deres bopæl eller i virksomheden.

- 4 Di Pinto blev ved dom afsagt den 28. marts 1989 af Tribunal de grande instance de Paris, idømt en betinget straf af fængsel i et år og en bøde på 15 000 FF ved i juli 1985 og i 1986 og 1987 at have overtrådt dørsalgsloven. Selv om det i henhold til denne lovs artikel 4 er forbudt den, der indgår aftale uden for fast forretningssted, at modtage kontant betaling før udløbet af fortrydelsesfristen på syv dage, indgik Di Pinto's repræsentanter ved dørsalg aftale om øjeblikkelig betaling af ydelsens pris, der androg fra 3 000 til 30 000 FF afhængig af annoncens størrelse. Endvidere indeholdt aftalerne ikke oplysninger om forbrugerens ret til at træde tilbage inden for fortrydelsesfristen.

- 5 Di Pinto og anklagemyndigheden indbragte den 4. april 1989 denne dom for Cour d'appel de Paris. Cour d'appel stadfæstede ved udeblivelsesdom af 7. juli 1989 den indankede dom, for så vidt angår skyldsspørgsmålet, og idømte Di Pinto en ubetinget straf af fængsel i et år og en bøde på 15 000 FF. Di Pinto begærede den 11. juli 1989 sagen genoptaget.

- 6 Di Pinto har under sagen gjort gældende, at i modsætning til hvad Frankrigs Cour de cassation har fastslået i flere tilfælde, er erhvervsdrivende, der opsøges med henblik på salg af deres virksomhed, ikke omfattet af beskyttelsen i henhold til dørsalgsloven, og hvis det forholder sig anderledes, er loven i strid med direktivet.

- 7 Den franske dørsalgslov finder i henhold til artikel 1 principielt anvendelse på:

»Den, der uanmodet retter henvendelse eller lader andre rette henvendelse til en fysisk person på dennes bopæl eller arbejdsplads med henblik på at indgå aftaler om salg eller udlejning, herunder udlejning, hvor ejendomsretten senere kan overgå til lejer, af formuegenstande eller udførelse af tjenesteydelser.«

- 8 Efter artikel 8, afsnit I, litra e), undtages fra lovens anvendelsesområde:

»salg eller udlejning, herunder udlejning, hvor ejendomsretten senere kan overgå til lejer, af formuegenstande eller tjenesteydelser, når disse tilbydes til anvendelse i en landbrugsbedrift, en industri- eller handelsvirksomhed eller i anden erhvervs-mæssig virksomhed«.

- 9 Det fremgår af direktivets artikel 1, at det gælder for:

»aftaler indgået mellem en erhvervsdrivende, der leverer varer eller tjenesteydelser, og en forbruger:

...

— i forbindelse med den erhvervsdrivendes besøg:

- i) hos forbrugeren eller en anden forbruger
- ii) på forbrugers arbejdsplads

såfremt besøget ikke sker efter udtrykkelig anmodning fra forbrugeren«.

- 10 Ifølge artikel 2 forstås ved:

»— 'forbruger' en fysisk person, der ved en retshandel, som er omfattet af dette direktiv, optræder med et formål, der må anses at ligge uden for hans erhvervmæssige virkefelt

— 'erhvervsdrivende' en fysisk eller juridisk person, der ved indgåelsen af den pågældende retshandel optræder i sin egenskab af handlende eller erhvervsdrivende, samt enhver anden person, der optræder i en erhvervsdrivendes navn eller for dennes regning«.

- 11 Medlemsstaterne skulle i henhold til artikel 9 træffe de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme direktivet inden den 23. december 1987.
- 12 Cour d'appel de Paris fandt, at der var tvivl om fortolkningen af direktivet, og har forelagt Domstolen følgende to præjudicielle spørgsmål:
 - »1) Er en erhvervsdrivende, der uanmodet opsøges på sin bopæl med henblik på salg af sin virksomhed, omfattet af reglerne om forbrugerbeskyttelse i Rådets direktiv af 20. december 1985?
 - 2) Er artikel 8, afsnit I, litra e), i loven af 22. december 1972 forenelig med nævnte direktiv og andre fællesskabsretsakter om beskyttelse af forbrugerne mod dørsalg?»
- 13 Vedrørende de faktiske omstændigheder i hovedsagen, retsforhandlingernes forløb samt de skriftlige indlæg for Domstolen, henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

Det første præjudicielle spørgsmål

- 14 Cour d'appel de Paris ønsker med det første spørgsmål i det væsentlige oplyst, om en erhvervsdrivende, der uanmodet opsøges med henblik på indgåelse af en annonceringsaftale i forbindelse med salg af sin virksomhed, skal anses for forbruger i direktivets forstand.

- 15 Domstolen skal herved henvise til direktivets artikel 2. Det fremgår af denne bestemmelse, at kriteriet for, om direktivet finder anvendelse, er, at der er en sammenhæng mellem den retshandel, som indgås ved dørsalg, og den erhvervsdrivendes virkefelt. Den erhvervsdrivende kan således kun påberåbe sig direktivet, hvis retshandlen falder uden for området for hans erhvervsmæssige virkefelt. Hvad angår retshandler inden for rammerne af dette erhvervsmæssige virkefelt, kan der ikke med støtte i artikel 2, der er affattet generelt, opstilles en sondring mellem almindeligt forekommende retshandler og mere specielle retshandler.
- 16 Forberedelser med henblik på salg af en virksomhed — som f.eks. indgåelse af en aftale om annoncering i et periodisk tidsskrift — falder inden for den erhvervsdrivendes erhvervsmæssige virkefelt. Selv om forberedelserne kan føre til, at den erhvervsdrivende ophører med sin virksomhed, er der tale om forretningsmæssige dispositioner med et andet formål end at tilfredsstille den erhvervsdrivendes familiemæssige eller personlige behov.
- 17 Kommissionen har gjort gældende, at direktivet finder anvendelse i det foreliggende tilfælde, og har anført, at en erhvervsdrivende er lige så uforberedt som en almindelig forbruger, når han opsøges med henblik på salg af sin virksomhed. Den erhvervsdrivende bør derfor også være beskyttet i henhold til direktivet.
- 18 Denne argumentation kan ikke tiltrædes. Det må forudsættes, at en normalt kynig erhvervsdrivende er bekendt med virksomhedens værdi og prisen for de dispositioner, som et salg medfører, således at en mulig aftale ikke indgås uovervejet og alene på grund af overraskelsesmomentet.
- 19 Det første spørgsmål må herefter besvares med, at en erhvervsdrivende, der uanmodet opsøges med henblik på indgåelse af en annonceringsaftale i forbindelse med salg af sin virksomhed, ikke kan anses for en forbruger, der er beskyttet af direktiv 85/577.

Det andet præjudicielle spørgsmål

- 20 Cour d'appel de Paris ønsker med det andet spørgsmål i det væsentlige oplyst, om nævnte direktiv er til hinder for, at beskyttelsen i henhold til dette ved national lovgivning om dørsalg udstrækkes til også at omfatte erhvervsdrivende, når disse træffer dispositioner med henblik på salg af deres virksomhed.
- 21 Det bemærkes i denne forbindelse, at i henhold til direktivets artikel 8 er det »ikke til hinder for, at medlemsstaterne vedtager eller opretholder endnu gunstigere forbrugerbeskyttende bestemmelser på det af direktivet omfattede område«.
- 22 Formålet med denne bestemmelse er at fastlægge medlemsstaternes rettigheder på det område, der er omfattet af direktivet, dvs. forbrugerbeskyttelse. Direktivet kan derfor ikke fortolkes således, at det forbyder medlemsstaterne at træffe foranstaltninger på et område, der ikke er omfattet heraf, som f.eks. beskyttelsen af erhvervsdrivende.
- 23 Det andet præjudicielle spørgsmål må derfor besvares med, at direktivet ikke er til hinder for, at beskyttelsen i henhold til dette ved national lovgivning om dørsalg udstrækkes til også at omfatte erhvervsdrivende, når disse træffer dispositioner med henblik på salg af deres virksomhed.

Sagens omkostninger

- 24 De udgifter, der er afholdt af den franske regering, Det Forenede Kongeriges regering og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, der har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale domstol, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, som Cour d'appel de Paris har forelagt ved dom af 17. november 1989, for ret:

- 1) En erhvervsdrivende, der uanmodet opsøges med henblik på indgåelse af en annonceringsaftale i forbindelse med salg af sin virksomhed, kan ikke anses for en forbruger, der er beskyttet af Rådets direktiv 85/577/EØF af 20. december 1985 om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med aftaler indgået uden for fast forretningssted.
- 2) Direktivet er ikke til hinder for, at beskyttelsen i henhold til dette ved national lovgivning om dørsalg udstrækkes til også at omfatte erhvervsdrivende, når disse træffer dispositioner med henblik på salg af deres virksomhed.

Rodríguez Iglesias

Slynn

Joliet

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 14. marts 1991.

J.-G. Giraud

Justitssekretær

G. C. Rodríguez Iglesias

Formand for Første Afdeling